

NORGES HØYESTERETT

Den 8. mars 2005 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2005-00344-A, (sak nr. 2005/72 og sak nr. 2005/73) straffesaker, anker:

B (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. førstestatsadvokat Bjørn Kr. Soknes)

og

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. førstestatsadvokat Bjørn Kr. Soknes)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Gussgard**: Saken gjelder spørsmålet om det er grunnlag for samfunnsstraff ved dom blant annet for medvirkning til falsk forklaring.
- (2) Søre Sunnmøre tingrett avsa 4. juni 2004 dom med slik domsslutning:
 - ”1. A, fødd 0.0.1983, vert dømd for brot på straffelova § 260 fyrste ledd jf tredje ledd, straffelova § 166 andre ledd jf fyrste ledd, straffelova § 171 nr 2 og politilova § 30, alt samanhalde med straffelova §§ 62 og 63 andre ledd, til ei straff av samfunnsstraff i 30 – tretti – timar, jf straffelova § 28 a. Gjennomføringstida for samfunnsstraffa er 120 – eithundreogtjue – dagar, og den subsidiære fengselsstraffa vert sett til 15 – femten – dagar.
 2. A vert dømd til å betale sakskostnader med 1.000,- – eittusen – kroner.
 3. B, fødd 0.0.1983, vert dømd for brot på straffelova § 260 fyrste ledd jf tredje ledd, straffelova § 166 andre ledd jf fyrste ledd, straffelova § 171 nr 2 og vegtrafikklova § 31 fyrste, andre og tredje ledd, alt samanhalde med straffelova § 62, til ei straff av samfunnsstraff i 70 – sytti – timar, jf straffelova

§ 28 a. Gjennomføringstida for samfunnsstraffa er 6 – seks – måneder, og den subsidiære fengselsstraffa vert sett til 45 – førtifem – dagar.

4. B vert dømd til å betale 15.000,- – femtentusen – kroner i bot, subsidiært 15 – femten – dagar fengsel.
 5. B vert dømd til å betale sakskostnader med 1.000,- –eittusen – kroner.
 6. B taper sin rett til å føre førarkortpliktig motorvogn i 2 – to – år, og må avleggje ny førarprøve før gjenerverv av førarretten, jf vegtrafikklova § 33 nr 1 jf forskrift om tap av rett til å føre motorvogn §§ 3-2 nr 2 og 8-3 1. ledd.”
- (3) Påtalemyndigheten anket over straffutmålingen. Frostating lagmannsrett avsa dom 3. desember 2004 med slik domsslutning:
- ”1. I tingrettens dom vedrørende A, domsslutningens punkt 1, gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 15 – femten – dagar. Straffeloven § 64 kommer til anvendelse i relasjon til Sunnmøre politidistrikts forelegg datert 2. april 2004.
 2. I tingrettens dom vedrørende B, domsslutningens punkt 3, gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 30 – tretti – dagar, hvorav 15 – femten – dagar gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven §§ 52–54, og på det vilkår at han i prøvetiden gjennomfører promilleprogram, jf. straffeloven § 53 nr. 3 pkt. e), jf. nr. 6. Straffeloven § 64 kommer til anvendelse i relasjon til Sunnmøre politidistrikts forelegg datert 30. juni 2004.”
- (4) Dommen er avsagt under dissens. En av lagdommerne mente at begge de tiltalte burde få dom på samfunnsstraff, slik tingretten var kommet til. Det var enighet om at boten som var ilagt B måtte opprettholdes.
- (5) A og B har anket over straffutmålingen og har gjort gjeldende at de bør få samfunnsstraff.
- (6) Jeg er kommet til at ankene må forkastes.
- (7) De domfelte er funnet skyldige i bilbrukstyveri og i å ha medvirket til at to personer forklarte seg uriktig overfor politiet i forbindelse med bilbrukstyveriet. Ifølge tingrettens dom var bakgrunnen at de 15. november 2003 urettmessig tok en bil i Ørsta og kjørte omkring inntil bilen kjørte utfor veien. Begge var svært beruset, men det er ikke kjent hvem av dem som kjørte bilen. Dagen etter planla de sammen med to venner at den ene av vennene skulle forklare seg falsk for politiet og påta seg skylden for å ha tatt bilen og kjørt den utfor veien, mens den andre skulle forklare at hun hadde kjørt og hentet denne personen etter utforkjøringen. Disse falske forklaringene ble avgitt til politiet, men han som hadde påtatt seg skylden for bilbrukstyveriet, oppsøkte politiet etter få dager og forklarte den riktige sammenhengen. Det førte til at A og B tilsto.
- (8) B er også dømt for å ha kjørt bil med en alkoholkonsentrasjon i utåndingsluft på 0,905 mg/l. Han har forklart at han var så full at han ikke husket noe fra kjøreturen.
- (9) De domfelte er innforstått med at straff for medvirkning til falsk forklaring i utgangspunktet er ubetinget fengsel. De gjør imidlertid gjeldende at det også for en slik forbrytelse må være et område mellom betinget og ubetinget fengselsstraff der samfunnsstraff kan idømmes, slik som for forsikringsbedrageri og trygdemisbruk, der utgangspunktet likeledes er ubetinget fengsel. Det er videre vist til Høyesteretts dom

17. november 2004 (HR-2004-01915-A) og senere avgjørelser der det er lagt til grunn at det for fartsoverskridelser ned mot grensen for betinget dom er et område der samfunnsstraff kan idømmes. Etter deres mening tilsier forholdene i denne saken at den ligger i et mellomsjikt hvor samfunnsstraff bør idømmes. Saken har også vært en vekker for dem og har påvirket deres livsførsel.

- (10) Høyesterett har gjentatte ganger gitt uttrykk for at straffen for overtredelse av straffeloven § 166 som utgangspunkt er ubetinget fengsel. Det betyr at det skal noe særskilt til for anvendelse av en mildere reaksjon. Sterke allmennpreventive hensyn gjør seg gjeldende på dette området. Hvorvidt det her er naturlig å operere med et område for samfunnsstraff mellom betinget og utbetinget fengselsstraff, på samme måte som det i rettspraksis er gjort for forsikringsbedrageri, trygdemisbruk og fartsovertredelser, finner jeg ikke grunn til å ta standpunkt til, da jeg ikke kan se at vår sak ville kunne plasseres i et slikt mellomområde. For straffutmåling i disse andre typer saker vil kronebeløp og fart ha stor betydning – forhold som er objektivt målbare. For falsk forklaring foreligger ikke tilsvarende straffutmålingsmomenter. Det betyr imidlertid ikke at det ikke også for falsk forklaring etter omstendighetene kan gis samfunnsstraff.
- (11) Vi står overfor et temmelig ordinært handlingsmønster når det gjelder medvirkning til falsk forklaring for selv å unngå straff. Det er heller ikke noe ved de domfeltes personlige forhold som tilsier at utgangspunktet om ubetinget fengselsstraff for medvirkningen til falsk forklaring fravikes. Jeg kan i det vesentligste slutte meg til lagmannsrettens flertalls syn på straffutmålingen for de domfelte. Hvorvidt det skal anses som en formildende omstendighet at avtalen om falsk forklaring ikke fikk praktiske konsekvenser for etterforskningen av bilbrukstyveriet, slik flertallet gir uttrykk for, kan nok diskuteres. Oppklaringen skyldtes ikke initiativ fra de domfelte selv. Jeg peker også på konsekvensene for deres to venner, som begge er dømt til 18 dager betinget fengsel og kr 7 000 i bot.
- (12) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Ankene forkastes.

- (13) Dommer **Skoghøy:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (14) Dommer **Øie:** Likeså.
- (15) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (16) Dommer **Aasland:** Likeså.
- (17) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Ankene forkastes.

Riktig utskrift bekrefte: